

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนนาร่องการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก ปีการศึกษา 2545 สรุปผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนนาร่องการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก ปีการศึกษา 2545

2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนนาร่องการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก ปีการศึกษา 2545 จำแนกตามหน้าที่รับผิดชอบ ผู้สอนแต่ละระดับชั้นที่สอนและเขตพื้นที่การศึกษา

สมมุติฐานการวิจัย

1. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการมีปัญหาในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนนาร่องการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 แตกต่างกัน

2. ผู้สอนที่สอนในระดับชั้นต่างกันมีปัญหาในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนนาร่องการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 แตกต่างกัน

3. โรงเรียนนาร่องการใช้หลักสูตรสถานศึกษาที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาดังกันมีปัญหาในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนนาร่องการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้สอนในโรงเรียนนาร่องการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก ปีการศึกษา 2545 โดยแต่ละสถานศึกษาประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 59 คน ครูวิชาการ จำนวน 59 คน ผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 89 คน ผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 83 คน ผู้สอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 47 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 337 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนนาร่องการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก ปีการศึกษา 2545 แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนนาร่องการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก ปีการศึกษา 2545 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนนาร่อง 4 ด้าน คือ ด้านการเตรียมทรัพยากรทางการบริหาร ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร ด้านการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านการนิเทศการปฏิบัติงาน

สรุปผล

การศึกษาปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนนาร่องการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก ปีการศึกษา 2545 สรุปผลได้ดังนี้

1. ปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนนาร่องการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก ปีการศึกษา 2545 ในภาพรวมพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

- 1.1 ด้านการเตรียมทรัพยากรทางการบริหาร พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง
- 1.2 ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง
- 1.3 ด้านการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง
- 1.4 ด้านการนิเทศการปฏิบัติงาน พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

2. ปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนนำร่องการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก ปีการศึกษา 2545 จำแนกตามหน้าที่รับผิดชอบ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการมีปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

3. ปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนนำร่องการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก ปีการศึกษา 2545 จำแนกตามผู้สอนแต่ละระดับชั้นที่สอน พบว่าผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

4. ปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนนำร่องการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก ปีการศึกษา 2545 จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา พบว่าผู้สอนที่ปฏิบัติงานอยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 เขต 2 และเขต 3 มีปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

ปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนนำร่องการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก ปีการศึกษา 2545 ในแต่ละด้านดังนี้

1. ด้านการเตรียมทรัพยากรทางการบริหาร ผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการและผู้สอน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ประถมศึกษาปีที่ 4 และมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งได้ดำเนินการนำร่องการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในปีการศึกษา 2545 ในภาพรวมพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับ ปานกลาง ในรายชื่อที่พบบ่อยมีปัญหามาก ได้แก่ ขาดหนังสือค้นคว้าหนังสือเสริมความรู้ สำหรับผู้เรียน ขาดงบประมาณเพื่อพัฒนาการสอนหรือเอกสารหลักสูตรขาดงบประมาณเพื่อพัฒนาบุคลากร เช่น การจัดการประชุมสัมมนา คู่มือและการจัดกิจกรรมให้ความรู้อื่น ๆ ขาดงบประมาณในการพัฒนาผู้เรียน ขาดสื่อการเรียนของผู้เรียนขาดงบประมาณในการดำเนินการมีเทคนิคการใช้หลักสูตรอย่างทั่วถึงสม่ำเสมอ ขาดสื่อการสอนที่ใช้ในสถานศึกษา ขาดผู้สอนที่มีความรู้ความชำนาญ เฉพาะกลุ่มสาระการเรียนรู้เช่น วิทยาศาสตร์ ศิลปะ การงาน และเทคโนโลยี ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ กริชณ์ ชุณหะวัณ และคณะ (2546) ที่ได้ศึกษาการบริหารจัดการการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้สอน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก พบว่าการบริหารจัดการ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์และด้านการบริหารจัดการ มีระดับการบริหารอยู่ในระดับปานกลางและมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากในเรื่องของการควบคุม กำกับการใช้จ่ายงบประมาณ

บนพื้นฐานของความประหยัดเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และยังคงคล้องกับงานวิจัยของ วิวัฒน์ สัมฤทธิ์วัฒนาสัย (2534) ที่ได้ศึกษา ปัญหาการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533) ในทัศนะของผู้บริหารงานวิชาการและผู้บริหารสถานศึกษา มัธยมศึกษา ร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร สังกัดกรมสามัญศึกษาใน เขตการศึกษา 8 ผลการวิจัยพบว่า มีปัญหาในการขาดงบประมาณในการส่งบุคลากรเข้ารับการอบรม หรือประชุมทางวิชาการเป็นปัญหาอย่างมาก รองลงมา คือการขาดบุคลากรในการ ปฏิบัติงานวิชาการ ผู้สอนไม่เปลี่ยนพฤติกรรมการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร เพราะไม่ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร และไม่เข้าใจจุดมุ่งหมายของการฝึกงานของนักเรียน การไม่ได้รับคู่มือ อุปกรณ์การเรียนการสอนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ไม่ทันต่อการใช้ ความเพียงพอของหนังสือ และคู่มือประกอบ งบประมาณการเรียนการสอนมุ่งเน้นเนื้อหาวิชาความรู้เป็นสำคัญ ผู้สอนขาด ความรู้ความสามารถในการสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดผลด้านจิตพิสัย ผู้สอนและนักเรียนขาด ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมอิสระ การจัดกิจกรรม ไม่กว้างขวางพอให้นักเรียนได้เลือกเรียน ตามความถนัด และความสนใจ นักเรียนขาดความสนใจและไม่ค่อยให้ความร่วมมือเท่าที่ควรซึ่งเป็น ปัญหาตลอดมา ในเรื่องการใช้หลักสูตร คือ การขาดเงิน ขาดคน ขาดความรู้ ทำให้ ประสิทธิภาพในการใช้หลักสูตรไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร

2. ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร ผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการและผู้สอนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1 ประถมศึกษาปีที่ 4 และมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งได้ดำเนินการนำร่องการใช้ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในปีการศึกษา 2545 ในภาพรวมพบว่ามี ปัญหาอยู่ในระดับ ปานกลาง ในรายข้อที่พบว่ามีปัญหาอันดับแรก ได้แก่ ขาดการหาวิทยากรมา ช่วยผู้สอนให้ใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ รองลงมาคือ ขาดการมีส่วนร่วมของ ชุมชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการปรับปรุง ตรวจสอบ เสนอแนะหลักสูตรสถานศึกษา และ การขาดการแสวงหาทรัพยากรทางการบริหารในท้องถิ่นมาช่วยในสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็น เพราะวิธีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 ได้ประกาศใช้ใน ปลายปีพุทธศักราช 2544 และทดลองใช้กับสถานศึกษานำร่องทั่วประเทศ 2,194 แห่ง ใน ปีการศึกษา 2545 ในช่วงระยะเวลาสั้นๆ นี้ อาจทำให้การประชาสัมพันธ์ทั้งจากส่วนกลางและ ระดับสถานศึกษายังทำไม่ได้ทั่วถึงและก่อให้เกิดความเข้าใจที่ดีพอให้กับผู้ปกครองผู้เรียนหรือ กับบุคคลทั่วไปและยังเป็นการปรับเปลี่ยนครั้งใหญ่ที่แยกกลุ่มประสบการณ์ต่างๆ ที่เคยเรียนมา ออกเป็นกลุ่มสาระ 8 สาระการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของขวัญใจ อนุศาสนนันท์ (2543 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการนำหลักสูตรวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อมไปใช้ของผู้สอนชั้น มัธยมศึกษา โดยพบว่าการบริหารและการบริการหลักสูตร สถานศึกษาส่วนใหญ่ไม่มีการจัดสรร งบประมาณเพื่อสนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม รวมทั้งงบประมาณ เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการซื้ออุปกรณ์ชุดกิจกรรมภาคสนาม นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัย ของ พงณา เทียนธาดา (2543 : บทคัดย่อ) โดยทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนใน

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในระดับประถมศึกษา ของสถานศึกษาประถมศึกษาในสังกัด คณะกรรมการการศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร โดยพบว่าชุมชนไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร เนื่องจากภารกิจมากและสถานศึกษากับชุมชนมีเวลาว่างไม่ตรงกันนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวันเพ็ญ บุรีสูงเนิน (2541 : บทคัดย่อ) ที่ทำการศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนางานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12 พบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการเรียนการสอน ด้านนิเทศการศึกษา ด้านการวัดและประเมินผล และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พินัย โพธิ์ศรี (2536) ได้ศึกษา ปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการใช้หลักสูตร มัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2523) ของผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยสรุปได้ว่า หลักสูตรและการใช้หลักสูตรมีความสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษา จึงต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาต่อเนื่อง เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพ และสอดคล้องกับความต้องการของแต่ละท้องถิ่นที่สำคัญ ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบปัญหาข้อขัดข้องในด้านต่าง ๆ รวมทั้งข้อเสนอแนะถึงแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร ให้สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

3. ด้านการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการและผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งได้ดำเนินการนำร่องการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในปีการศึกษา 2545 ในภาพรวมพบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับ ปานกลาง ในรายข้อที่พบว่ามีปัญหาอันดับแรก ได้แก่ ปัญหาผู้สอนไม่เตรียมการสอน รองลงมา คือ ผู้สอนขาดการวิเคราะห์หรือวินิจฉัยความรู้ ความสามารถของผู้เรียนก่อนการจัดการเรียนรู้ ขาดการนำการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาศักยภาพผู้เรียน ไม่มีการนำการวิจัยมาใช้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดิเอซ ราฟาเอล แองเจิล (Diaz Rafael Angel, 1982) ได้วิจัยเกี่ยวกับการศึกษาโครงการสอนภาษาสเปน และภาษาอังกฤษโดยการเน้นเรื่องการเตรียมตัวผู้สอน หลักสูตรวิธีสอนและการวางโครงการสอนภาษาอังกฤษควบคู่กัน ผลการวิจัย สรุปได้ว่า ผู้สอนภาษาอังกฤษส่วนใหญ่ไม่มีคุณวุฒิทางด้านการสอนภาษา และยังสอดคล้องกับความคิดเห็นของ วัฒนาพร ระจับทุกข์ (2543 : 12 - 14) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนจะต้องมีการเตรียมตัวผู้สอนและผู้เรียนก่อน โดยการเตรียมตัวผู้สอนจะต้องเป็นการเตรียมเกี่ยวกับการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนทุกคน เพื่อให้ได้ข้อมูลเฉพาะของบุคคลที่จะนำมากำหนดรูปแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญก่อน ส่วนการเตรียมตัวผู้เรียนนั้นก็ต้องทำให้ผู้เรียนได้ตระหนักเห็นความสำคัญ รู้คุณค่าของการค้นคว้า แสวงหาความรู้ และสรุปองค์ความรู้ได้ด้วย

ตนเองและสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญช่วย ปู่หลุ่น (2541 : บทคัดย่อ) ที่พบว่าผู้สอนวิชาการเกษตรมีภาระงานที่รับผิดชอบมาก นอกจากสอนวิชาเกษตรแล้วยังต้องทำงานอื่นๆ อีก เช่น งานกิจการผู้เรียนและทำการสอนกลุ่มประสบการณ์อื่นๆ อีกหลายกลุ่มประสบการณ์ ปัญหาอีกด้านคือปัญหาที่ระหว่างทำการสอน คือ ผู้สอนขาดการสอนซ่อมเสริมและขาดการนำการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาศักยภาพผู้เรียน อาจเป็นเพราะว่าปัจจุบันนอกเหนือจากภาระงานการสอนแล้ว ผู้สอนยังมีภาระงานอื่นที่ต้องรับงานที่ได้รับการมอบหมายจากผู้บริหารสถานศึกษา เช่น งานวิชาการ งานสารบัญ งานการเงิน งานทะเบียนและงานกิจกรรม โครงการอื่นๆ อีกมากมาย ทำให้เกิดปัญหาในการหาเวลามาทำการสอนซ่อมเสริมให้กับผู้เรียนในความรับผิดชอบของตน การแก้ปัญหาควรใช้วิธีหาเพื่อนผู้เรียนที่เรียนเก่งมาช่วยสอน แนะนำให้กับเพื่อนผู้เรียนด้วยกัน หรือการสร้างสื่ออื่นๆ ให้ผู้เรียนได้ศึกษาเอง เช่น บทเรียนสำเร็จรูป เกม สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) ส่วนปัญหาการนำการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนนั้น ผู้สอนยังมีปัญหาในด้านการทำความเข้าใจในเรื่องของกระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งเป็นเรื่องใหม่ที่ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ โดยการทำวิจัยในชั้นเรียนยังไม่ได้แพร่หลายในวงการผู้สอนเท่าใดนัก ผู้สอนส่วนใหญ่ไม่เคยทำวิจัยในชั้นเรียน ดังนั้นศาสตร์ด้านการวิจัยจึงไม่ได้แพร่หลายในวงการผู้สอนเท่าใดนัก จึงต้องใช้เวลาในการศึกษาทั้งด้านความรู้เกี่ยวกับกระบวนการวิจัย และศึกษาตัวอย่างการวิจัยในชั้นเรียนที่มีอยู่ก่อนมาบ้างแล้ว สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิศรุต สมบุญมีและคณะ (2545) ที่ทำการศึกษาปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียนตามธรรมชาติของผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก โดยพบว่าในภาพรวมปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาทางด้าน ทรัพยากรด้านความรู้ ความเข้าใจและทัศนคติ มีปัญหาอยู่ในระดับมาก ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางและด้านปัจจัยในการดำเนินงาน มีปัญหาอยู่ในระดับมากและงานวิจัยของ พิสิฐ ทวีกาญจน์ (2541 : บทคัดย่อ) ที่ทำการศึกษาสภาพและปัญหาการนิเทศภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบุรี ที่พบว่า ผู้สอนในสถานศึกษาขาดความรู้ ความเข้าใจในการนำผลการวิจัยมาประยุกต์ใช้ ผู้สอนบางคนไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน

4. ด้านการนิเทศการปฏิบัติงาน ผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการและผู้สอน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ประถมศึกษาปีที่ 4 และมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งได้ดำเนินการนำร่องการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในปีการศึกษา 2545 ในภาพรวมพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับ ปานกลาง ข้อที่พบว่ามีปัญหาอันดับแรก ได้แก่ ขาดเครื่องมือในการนิเทศ ขาดทักษะในการนิเทศการจัดการเรียนรู้ รองลงมา คือ ขาดการนิเทศภายในสถานศึกษา ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ซัลลิแวม และการนาด (Sullivam and Granade) ได้ทำการวิจัยเรื่องการวิเคราะห์องค์ประกอบของงานของผู้นิเทศการศึกษา พบว่าผู้นิเทศการศึกษาไม่ได้ปฏิบัติงานนิเทศด้านการเรียนการสอนอย่างเดียวเท่านั้น แต่ยังทำหน้าที่เป็นสื่อกลาง

ในการติดต่อสื่อสาร การเผยแพร่ข่าวสารแก่ผู้สอน ไม่ใช่ผู้ตรวจตรา คอยจับผิดผู้สอน และ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สำราญ พานนา (2541 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาสภาพและปัญหาการ นิเทศภายในสถานศึกษาประเภทศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้สอนที่เป็นผู้นิเทศมีภารกิจมาก บุคลากรขาดความรู้เรื่องการนิเทศ ภายในสถานศึกษาขาดการนิเทศติดตามผลอย่างต่อเนื่อง ขาดแคลนงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือและสื่อต่างๆ ไม่ได้กำหนดรูปแบบการประเมินผลไว้อย่างชัดเจนและการประเมินผลไม่ เป็นไปตามที่กำหนด

5. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนนำร่องการใช้ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด พิษณุโลก ปีการศึกษา 2545 พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการมีปัญหาการใช้หลักสูตร ไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่าบทบาทหน้าที่ของทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการอยู่ใน ฐานะที่เทียบเคียงกันได้ คือเป็นลักษณะของผู้รับผิดชอบงานในด้านวิชาการซึ่งเป็นภาระ งานหลักของสถานศึกษาเช่นเดียวกัน เพียงแต่ครูวิชาการเป็นผู้รับผิดชอบและควบคุมการ ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมาจากผู้บริหารสถานศึกษาอีกทอดหนึ่งและผู้บริหาร สถานศึกษานั้นเองก็ต้องคอยควบคุม กำกับ ติดตามการดำเนินงานวิชาการตลอดทั้งปีการศึกษา เช่นเดียวกัน ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะละเลยเพิกเฉยไม่ปฏิบัติไม่ได้ เพราะจะก่อให้เกิดความเสียหาย และเป็นตัวถ่วงแห่งการพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษา และเป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่าการ จัด การศึกษาจะสำเร็จหรือไม่นั้นต้องดูที่งานวิชาการของสถานศึกษา จากการค้นพบนี้แสดงให้เห็น ว่า ทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการต่างให้ความสำคัญต่อการนำหลักสูตรการศึกษาขั้น พื้นฐานไปใช้ในสถานศึกษานำร่องเช่นเดียวกัน จึงมีการปฏิบัติหรือความคิดเห็นเป็นไปใน ทั่วนองเดียวกัน

6. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนนำร่องการใช้ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด พิษณุโลก ปีการศึกษา 2545 จำแนกตามผู้สอนแต่ละระดับชั้นที่สอน พบว่าผู้สอนที่ทำการสอน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีปัญหาการใช้หลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษานำร่องไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้สอนในแต่ละชั้นต่างได้รับการพัฒนา ทั้งโดยการประชุม อบรม สัมมนา หรือการศึกษาหาความรู้จากเอกสาร คู่มือได้ในระดับที่ใกล้เคียงกัน ทั้งช่วงเวลาแห่งการพัฒนาก็ เป็นระยะเวลาที่เท่ากัน ไม่มีใครได้เปรียบ เสียเปรียบกันในการพัฒนาตน ดังนั้นความรู้ ความสามารถของผู้สอนในแต่ละชั้นจึงมีความรู้ที่ใกล้เคียงกัน จึงปฏิบัติงานและพบปัญหาที่ เหมือน ๆ กัน

7. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนนาร่องการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก ปีการศึกษา 2545 จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา พบว่าผู้สอนที่ปฏิบัติงานในเขตพื้นที่การศึกษาทั้ง 3 เขต ต่างมีปัญหาการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษานำร่องไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ อาจเป็นเพราะว่าสภาพของสถานศึกษาในแต่ละเขตการศึกษามักจะมีสภาพที่เหมือนๆ กัน ทั้งในด้านทรัพยากร งบประมาณหรือบุคลากร จะมีแต่เพียงเขต 1 เท่านั้นที่บางส่วนคือเขตพื้นที่อำเภอเมืองที่มีความพร้อมด้านบุคลากรที่ไม่ขาดแคลนเหมือนเช่นเขตอื่นๆ ดังนั้น เมื่อแต่ละเขตพื้นที่ต่างก็มีสภาพที่ใกล้เคียงกัน ย่อมทำให้การบริหารจัดการเกี่ยวกับหลักสูตรจึงมักจะประสบปัญหาในลักษณะเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารสถานศึกษา ควรเป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำด้านวิชาการ สามารถที่จะให้ความช่วยเหลือผู้สอนได้ โดยวิธีการจัดหาเอกสาร เช่นวิทยากรมาให้ความรู้ จัดการอบรมเชิงปฏิบัติการ ทดลองสอนตามคู่มือการสอน และทำการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจนเกิดความรู้ความชำนาญ หรืออาศัยวิทยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น และภูมิปัญญาท้องถิ่นได้
2. ผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบันควรมีความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีเครือข่ายสารสนเทศ เพื่อใช้ในการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เช่น การประชุม สัมมนา ผ่านระบบดาวเทียม และคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต แขนงการประชุม สัมมนาแบบเดิม
3. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูผู้สอนควรคำนึงถึงจุดประสงค์ของบทเรียนให้มากที่สุด มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง พฤติกรรมที่พึงประสงค์ก็จะเกิดประกอบกับการควบคุมดูแลพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของผู้สอนให้เกิดเป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ถาวร
4. ผู้บริหารสถานศึกษาควรพิจารณาเรียงลำดับความสำคัญของสื่อที่จะใช้ก่อนว่าสื่อชนิดใดมีความจำเป็นต้องใช้มากที่สุด จนถึงน้อยที่สุด และจัดทำสื่อที่มีความถาวร สามารถใช้ได้หลายระดับชั้น และจัดสรรงบประมาณไว้ล่วงหน้า ในการจัดหาสื่อที่จำเป็นต้องใช้จริงๆ ดังนั้น ปัญหาเรื่องสื่อจึงอยู่ที่การจัดเตรียมสื่อ และระบบการให้บริการสื่อมากกว่าปัญหาการขาดแคลนสื่อจริง และสื่อบางอย่างก็สามารถจัดหาได้จากภายในท้องถิ่นโดยไม่ต้องสิ้นเปลืองงบประมาณ เช่น แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น วิทยากรในท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น

5. ผู้บริหารสถานศึกษาใช้หลักการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ โดยไม่มุ่งเน้นด้านเอกสารมากเกินไป เพราะเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณ ให้ความสำคัญที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษามีส่วนร่วมในการนิเทศ มุ่งเน้นการทำงานแบบมีส่วนร่วม และการรายงานผลต่อสาธารณชน

ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำวิจัยให้ครอบคลุมกลุ่มประชากรให้มากกว่านี้ อาจเป็นเขตอื่น หลาย ๆ จังหวัด หรือประชากรที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น ครูผู้สอนชั้นอื่น ๆ นอกจากนี้ ประชาชน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ศิษย์เก่า นักเรียนเพื่อให้เห็นถึงข้อแตกต่างที่หลากหลาย

2. ควรทำการวิจัยในเชิงลึกในข้อที่ค้นพบปัญหา เมื่อหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้ใช้กับทุกสถานศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
Pibulsongkram Rajabhat University